

Istanbul Milletvekili İsmail Hakkı Ülkmen'in, Kazanç Vergisi Kanununun 37 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Ekonomi, Maliye ve Bütçe Komisyonları raporları (2/105)

30 . V . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kazanç Vergisi Kanununun 37 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair hazırlanan kanun teklifi ve gerekçesi bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına yüksek müsaadelerini arz ve rica eylerim.

Istanbul Milletvekili

I. H. Ülkmen

Gerekçe

4541 sayılı kanunla şehir ve kasabalarda kurulan mahalle muhtar ve ihtiyar kurullarında görev alan muhtarlarla çarşı ve mahalle bekçileri 2395sayılı Kazanç Vergisi Kanununda açıkça zikredilmemiş olduğundan, bunlara adı geçen kanununbirinci maddesinin D fıkrasıyla 37 nci maddesinin C fıkrasına dayanılarak, özel bir komisyonea takdir olunan gündelik gayrisâfi kazançlarının 20 misli nispetinde kazanç vergisi, bunun beşte bir nispetinde iktisadi buhran zammı ve % 10 u nispetinde de fevkalâde zam tarholunmaktadır. Bu suretle kendisine üç lira gayrisâfi kazanç takdir edilmiş olan bir muhtar (60) lira kazanç vergisi, (12) lira buhran ve (6) lira da fevkalâde zam olmak üzere ceman (78) lira vergi ve (50) kuruş da karne harcı ödemektedir.

Muhtarlar bir kamu hizmeti görmektedirler. Bu hizmet karşılığında alacakları ücreti serbestçe takdir etmek yetkisine sahip değildirler. 4541 sayılı kanunun 20 nci ve 4 . IV . 1945 tarihinde 3/2412 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe knulmuş olan tüzüğün 34 ncü maddeleri gereğince iş sahiplerinden her yıl il idare kurullarınca kararlaştırılacak bir tarifeye göre harç alırlar. Fakirlikleri en büyük mülkiye memurlarınca kabul olunan vatandaşlardan harç almadıkları gibi, türlü kanunlarla verilmiş çeşitli hizmetlerin hepsinden de harç alamayıp yalnız vatandaşların kendi özlük işlemlerine esas olacak nitelikteki işleri gördüklerinde harç almaktadırlar. Aldıkları bu harca karşılık bir çalışma yeri tutmak ve bu yerin ısıtma, aydınlatma, kira, hizmetçi ve kırtasiye giderlerini de ödemek mecburiyetindedirler.

Şehir ve ksabalarımızın pek çoğunda muhtarlık işleri emekli memurlarca görülmekte olup bir çok mahallelerde harç geliri, muhtarlık giderlerini karşılamaya bile yetmemekte olduğu cihetle tarholunan kazanç vergilerini ödemekte çok zorluk çekmekte ve bu vergiler sağladıkları kazançlara göre çok nispetsiz bulunmaktadır.

Ücretleri, 29 Nisan 1330 tarihli geçici kanunun 3 ncü maddesi gereğince yetkili heyetler vasıtasıyla ve polis teşkilâtının denetlemesi altında halk-tan tevzi usulüyle toplanan paralarla ödenmekte olan mahalle ve çarşı bekçilerinin vergi durumu da muhtarların durumundan farksız bulunmaktadır.

Köy muhtar ve bekçileriyle imam ve korucularına gelince, köy kanunu uygulanmıyan yerlerde bunlar da yukarıda anlatıldığı şekilde vergiye bağlanmaktadır. Köy Kanunu uygulanan yerlerde ise bunlar köy bütçesinden ücret alan bir hizmetli duruma girdiklerinden halktan toplanarak

köy bütçesine maledilmek suretiyle aldıkları paralardan hizmet erbabı gibi vergi kesilmekte ve her iki surette bağlandıkları vergiler kazançlarıya mütenasip bulunmamaktadır.

Bu vaziyeti düzeltmek maksadıyla işbu kanun teklifi yapılmıştır.

Ekonomi Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ekonomi Komisyonu

Esas No. 2/105

Karara No. 19

3 . VI . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kazanç Vergisi Kanununun 37 nci maddesi-ne bir fıkra eklenmesi hakkında İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Ülkmen tarafından verilen ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun tasarsı ile gerekçesi Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

Köy ve mahalle muhtarları ile bekçi ve korucuların, aynı zamanda çiftçi mallarını koruma hakkındaki kanun gereğince çalıştırılan korucu ve bekçilerle köy imamları ve kâtiplerinin gündelik gayrisafi kazançlarının ancak beş misli miktarında kazanç vergisi ödeme ile yükümlü olmalarını sağlamak için verilen bu önerenin konuşulması sırasında teklif sahibinin bildirdiği sebepleri vârit ve muhik gören Komisyonumuz; kazançları genel ölçü içinde çok az ve görevlerinin külfeti fazla olan bu sınıf mükellefler hakkında tam bir muaflık tanınmasını esas itibarıyla uygun görmüştür. Bu takdirde Devlet gelirinde hâsıl olacak eksiklik de önemli bir miktar arzetmeyeceği yapılan açıklamalardan anlaşılmıştır. Ancak vergi kanununda umumiyet prensipini muhtarlar lehine bozma halinde bundan doğabilecek sonuçlar ve az kazançlı iş erbabı arasında yer bulması mümkün olan kır-gınlıklar ve vergiye karşı durma temayülleri gibi mahzurlar gözönünde tutularak yalnız ziraat işçisi gibi mütalâa edilmeleri caiz olan köy korucu ve bekçileriyle çiftçi mallarını koruma teşkilâtında çalıştırılan bekçi ve korucular hakkında muaflık tanınması neticesine varılmıştır.

Muhtarlarla imamların da gündelik gayrisâfi kazançlarının üç misli vergi ödemeleri kabul olunmuştur.

Madde 1. — Yukarıda açıklanan görüş içinde ek fıkra yeniden yazılmıştır.

Madde 2. — Adı geçen kanunun üçüncü maddesinin 10 ncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Bağcılar, bahçıvanlar, ziraat işlerinde ve bahçelerde çalışan işçilerle makinistleri, köy korucu ve bekçileriyle, çiftçi mallarını koruma teşkilâtında çalıştırılan bekçiler ve korucular, balıkçı tayfaları, çobanlar ve ev hizmetçilerinin.

Madde 3, 4. — Teklif aynen kabul olunmuştur.

Geçici madde — Teklif aynen kabul olunmuştur.

Havalesi gereğince Maliye Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ekonomi Ko.

Başkanı adına

Çankırı

A. İnan

Ankara

M. Eriş

İmzada bulunamadı

Elâzığ

H. Kişioğlu

İmzada bulunamadı

İstanbul

F. Hamal

İmzada bulunamadı

İzmir

S. Epikmen

Sözcü

Çankırı

A. İnan

Aydın

Dr. M. Germen

İmzada bulunamadı

Gaziantep

B. Kaleli

İstanbul

A. H. Denilmen

İzmir

B. Arıman

Malatya

K. Evliyaoğlu

Afyon K.

Ş. Tansan

B. Türker

Maliye Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Maliye Komisyonu
Esas No. 2/105
Karar No. 36

4 . VI . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kazanç Vergisi Kanununun 37 nei maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Ülkmen tarafından verilen ve Komisyonumuza havale buyurulan kanun teklifiyle gerekçesi Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde incelendi.

Tasarı, köy ve mahalle muhtarlarıyla bekçi, ve korucuların ve çiftçi mallarını koruma hakkındaki kanun gereğince çalıştırılan korucu ve bekçilerle köy imamı ve kâtiplerinin gündelik gayrisâfi kazançlarının beş misli miktarında kazanç vergisiyle teklif edilmelerini hedef tutmaktadır.

Komisyonumuzda yapılan görüşme sonucunda tasarının Ekonomi Komisyonunda konuşulması sırasında ziraat işçisi gibi mütalâa edilen köy korucu ve bekçileriyle çiftçi mallarını koruma teşkilâtında çalıştırılan bekçi ve korucular hakkında muaflık tanınması ve diğerlerinin de kazançlarının azlığı ve görevlerinin çok külfetli oluşu nazara alınarak gündelik gayrisâfi kazançlarının üç misli vergi ödemeleri kabul edilip tasarının bunu sağlayacak şekle sokulduğu an-

laşılmış ve ileri sürülen sebepler Komisyonumuzca da yerinde görüldüğünden tasarı bu şekliyle aynen kabul edilmiştir.

Tasarıda adı geçen mükellefler hâlen gündelik gayrisâfi kazançlarının yirmi misli miktarında vergiye tâbi tutulmuş ve taksit müddetleri de hülûl etmiş bulunduğundan mağduriyetlerinin devam ettirilmesine daha fazla yer verilmemek üzere mükellef lehine bir tenzil ve tahfif mahiyetinde olan tasarının ivedilikle görüşülmesi Komisyonumuzca uygun görülmektedir.

Havalesi gereğince Bütçe Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Ko. Baş. Y.	Sözcü	Kâtip
İzmir	İzmir	Ankara
Ş. Adalan	Ş. Adalan	M. Aksoley
Afyon K.		Antalya
S. Yurdoku		Dr. G. Kahraman
Bursa		Kastamonu
Dr. E. Güran		H. Çelen
Siird		Zonguldak
S. Tunca		Y. Özençi

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Bütçe Komisyonu
Esas No. 2/105
Karar No. 119

7 . VI . 1946

Yüksek Başkanlığa

Kazanç Vergisi Kanununun 37 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair İstanbul Milletvekili İsmail Hakkı Ülkmen tarafından Yüksek Meclise sunulan kanun teklifi Ekonomi ve Maliye Komisyonları raporlarıyla birlikte komisyonumuza verilmekle Maliye Bakanlığı temsilcisi hazır olduğu halde görüşüldü.

Köy ve mahalle muhtar ve beğçileriyle köy korucularından ve Çiftçi Mallarını Koruma Kanunu gereğince çalıştırılan koruculardan yürürlükte bulunan kanun hükümlerine göre alınmakta olan kazanç vergisinin, bunların kazançlarıyla mütenasip bir hale getirilmesi maksadiyle yapıldığı anlaşılan kanun teklifinin Ekonomi Komisyonunda görüşülmesi sonucunda köy korucu ve beğçileriyle çiftçi mallarını koruma teşkilâtında çalıştırılan beğçi ve korucuların tarım işçilerinden farklı durumda olmadıkları gözönüne alınarak onlar gibi vergiden muaf tutulması ve muhtarlarla imamların da gündelik gayrisâfi kazançlarının üç misli üzerinden vergiye bağlanması kararlaştırılmış olduğu ve Maliye Komisyonunun da Ekonomi Komisyonunun değiştirişine katıldığı anlaşılmıştır.

Komisyonumuz Ekonomi Komisyonunun görüşlerini yerinde bulmakla beraber köy muhtarlarıyla imam ve kâtiplerinin elde ettikleri kazançların genel ölçüye göre çok az olduğunu, buna karşılık bilhassa muhtarların çeşitli âmme kanunlarının uygulanması bakımından yüklenmiş oldukları görevlerin ağır bulunduğunu, kazanç vergisi kanuniyle vergiden muaf tutulmuş olan diğer şahıslarla kıyaslandığı takdirde bunların da vergiden muaf tutulmasında umumilik prensipi bakımından bir aykırılık husule gelebileceğini itibare alarak köy muhtar, imam ve kâtiplerinin de muaflık içine almağı kabul etmiş ve bunlardan aylıklarını köy bütçesinden almakta olanlar kazanç vergisinden başka buhara, muvazene ve hava kuvvetlerine yardım vergilerine de tâbi bulduklarından yalnız kazanç vergisinden muaf tutulmaları maksadı te-

min edemeyeceğı cihetle bu vergilerden de muaf tutulmalarını sağlamak üzere tasarıya bir madde eklenmesi uygun görülmüştür.

Teklifin görüşülmesi sırasında bazı yerlerde, çiftçi mallarını koruma teşkilâtında çalıştırılan beğçi, korucu ve saire gibi şahısların bordro usulüyle vergiye tâbi tutulması ve kendilerine aylıkları ödendiğı sırada bundan hizmet erbabi vergilerinin kesilerek Maliyeye yatırılması gerektiğı yolunda içtihat edilerek bu suretle işlem yapmamış olan muhtarlar adına ita âmiri sıfatıyla cezalı vergi tarhedildiğı Komisyon üyelerinden bazıları tarafından ileri sürülmüş ve Maliye Bakanlığı temsilcisi de bu yolda salınmış cezalı vergilerin mevcut bulunduğunu bildirmiştir.

4081 sayılı kanunla çiftçi mallarının korunması işi adı geçen kanun hükümleri dairesinde köylerde ihtiyar meclislerine ve şehir ve kasaba dışında ve fakat belediye sınırı içinde bulunan yerlerde koruma heyetlerine verilmiş ve bu heyetlerce düzenlenerek denetleme heyetlerince onanan tarifelere göre ilgililerden koruma ücreti alınarak koruma sandığına maledildikten sonra bu işlerde çalıştırılan beğçi ve korucu ücretlerini ve kanunun uygulanmasından doğan masraflarla zarar ve ziyarı sandıktan ödemek görevi bu heyetlere yüklenmiş ve aynı kanunda koruma kadrolarıyla bütçeleri yapılacağı da zikredilmiş ise de Muhasebe Umumiye Kanunu hususi bütçeyi mahallî varidat ve sarfiyatı ihtiva eden bütçe olarak tarif etmiş olmasına binaen bu bütçeleri hususi bir bütçe saymak doğru olamayacağı ve bunun daha ziyade köy veya kasabanın müşterek bir işi olan mahsullerin korunması işini birlikte başarmak üzere kurulmuş hususi bir fondan ibaret bulunduğu ve bu bakımdan, adı geçen teşkilâtta çalıştırılan beğçi ve korucuların hususi bütçeden ücret alan hizmet erbabi durumunda telâkki edilemeyecekleri sonucuna varılmıştır. Esasen komisyonumuz bunların

vergiden muaf tutulmasını kabul etmiş olduğuna göre bugüne kadar yanlış bir içtihat neticesinde köy muhtarlarına ita âmiri veya sayman sıfatıyla salınmış olan cezalı vergilerin silinmesi uygun bulunmuş ve bu maksatla tasarıya geçici ikinci madde eklenmiştir.

Maliye Komisyonunun tasarının ivedilikle görüşülmesi hakkında serdeyletiği mütalâaya komisyonumuzca da iştirak edilmiştir.

Kamutayın onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan
Tokad
H. N. Keşmir

Sözcüsü
Rize
T. B. Balta

Kâtip
İstanbul
F. Öymen
Çanakkale
S. T. Arsal
Giresun
M. Akkaya
İzmir
M. Birsal

Mardin
R. Erten
Trabzon
M. S. Anamur

Aydın
R. Alpman
Diyarbakır
Ş. Uluğ
Giresun
A. Sayar
Kayseri
F. Baysal

Burdur
Ş. Engineri
Eskişehir
Y. Abadan
İstanbul
İ. H. Ülkmen
Kütahya
H. Pekcan
Samsun
M. A. Yörüker
Yozgad
A. Sungur

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ İSMAİL HAKKI ÜLKMEN'İN TEKLİFİ

Kazanç vergisi kanununun 37 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 2395 sayılı ve 22 . III . 1934 tarihli Kazanç vergisi kanununun 37 nei maddesine aşağıdaki F fıkrası eklenmiştir :

F) Köy mahalle muhtarlarıyla bekçileri, korucuları, çiftçi mallarının korunması hakkındaki kanun gereğince çalıştırılan korucu ve bekçiler, köy imamları ve köy kâtipleri gündelik gayrisâfi kazançlarının beş misli.

GEÇİCİ MADDE — Birinci maddede yazılı olanların 1946 yılı kazanç vergileri de bu kanun hükmüne göre tahakkuk ettirilir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Maliye Bakanı yürütür.

EKONOMİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞT

Kazanç Vergisi Kanununun 37 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 2395 sayılı ve 22 . III . 1934 tarihli Kazanç Vergisi Kanununun 37 nei maddesine aşağıdaki (F) fıkrası eklenmiştir:

F) Köy ve mahalle muhtarlarıyla, köy imamları ve köy kâtipleri gündelik gayrisafi kazançlarının üç misli.

MADDE 2. — Adı geçen kanunun üçüncü maddesinin 10 neu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Bağcılar, bahçıvanlar, ziraat işlerinde ve bahçelerde çalışan işçilerle makinistleri, köy korucu ve bekçileriyle, çiftçi mallarını koruma teşkilâtında çalıştırılan bekçiler ve korucular, balıkçı tayfaları, çobanlar ve ev hizmetçileri.

GEÇİCİ MADDE — Teklif aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklif aynen kabul edilmiştir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç Vergisi Kanununun 37 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — Ekonomi Komisyonunun teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Ekonomi Komisyonunun teklifi aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE — Teklif aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Teklif aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Teklif aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Kazanç vergisi kanununda değişiklikler yapılmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — 2395 sayılı ve 22 . III . 1934 tarihli Kazanç Vergisi Kanununun 3 ncu maddesinin 10 ncu fıkrası aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

10. — Bağcılar, bahçıvanlar, tarım işlerinde ve bahçelerde çalışan işçilerle makinistleri, köy muhtar, imam, kâtip, korucu ve bekçileri ile çiftçi mallarını koruma işlerinde çalıştırılan bekçi ve korucular, balıkçı tayfaları, çobanlar ve ev hizmetçileri.

MADDE 2. — Aynı kanunun 37 nci maddesine aşağıdaki F fıkrası eklenmiştir :

F) Mahalle muhtarları ile mahalle ve çarşı bekçileri gündelik gayrisâfi kazançlarının üç misli.

MADDE 3. — Birinci madde ile kazanç vergisinden muaf tutulan köy muhtar, imam, kâtip, korucu ve bekçileriyle çiftçi mallarını koruma işlerinde çalışan bekçi ve koruculardan iktisadi buhran, muvazene ve hava kuvvetlerine yardım vergileri alınmaz.

GEÇİCİ MADDE 1. — Teklif sahibinin geçici birinci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Köy muhtar, imam, kâtip, bekçi ve korucularıyla çiftçi mallarını koruma işlerinde çalıştırılan bekçi ve korucular adına gerek şahsan gerekse ita âmiri veya sayman sıfatıyla tahakkuk ettirilmiş olupta kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar tahsil edilmemiş olan kazanç, iktisadi buhran, muvazene ve hava kuvvetlerine yardım vergileri ile zamları silinir ve bu tarihten evvelki zamanlar için bunlar adına vergi salınmaz. Tahsil edilmiş olanlar geri verilmez.

MADDE 4. — Teklif sahibinin 2 nci maddesi aynıyle kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Teklif sahibinin 3 ncu maddesi aynıyle kabul edilmiştir.